

DOUĂ VIEȚI ÎNTR-O CARTE

Laura MURGU¹

laura_murgu@yahoo.com

ABSTRACT: This article is a review of a book which relates facts, memories and events from the life of two respected teachers who were born in Comănești and have been living here since then. The book has two parts which reveal real stories that are told with the lucidity of age, experience and wisdom.

KEYWORDS: memories, friends, childhood, school, respect, family

Cartea „*Două vieți într-o carte*” este scrisă de doi prieteni de o viață, profesori de limba și literatura română, cunoscuți și respectați în comunitate și anume dl. prof. Constantin Țăranu și dl. prof. Petre Colăcel.

Cartea este structurată în două părți asemănătoare; prima parte are titlul „*Martor la portile timpului*”, este scrisă de dl. prof. Constantin Țăranu și are nouă capitole, a doua parte are titlul „*Viața ca un curcubeu*” și este scrisă de dl. prof. Petre Colăcel, având tot nouă capitole.

Dl. profesor Țăranu Constantin, născut „*pe malul drept al Troțușului, sub muntele Caraban pe lângă pâraul Chivoaia*”, filolog, a „*îndrăznit*” (așa cum domnia sa afirmă) să înceapă a scrie la o vârstă la care unii dintre nepoții săi sunt mari și la facultate.

Dl. profesor Colăcel Petre, născut „*pe malul stâng sub coasta Luncii, pe malul pâraului Bânțului*”, filolog, cochetează cu condeii de ani buni, așa cum reiese și din mărturisirea domniei sale din rândurile acestei cărți.

Cartea poate fi considerată ca aparținând genului memorialistic, fiindcă este structurată cronologic (începe din anul 1945 până în prezent), pentru că ne oferă relatări din viața celor doi co-autori și amănunte din peisajul social al vremii. Cartea reprezintă o filă din istoria postbelică a văii Troțușului, văzută prin ochii a doi nostalgici care s-au născut, format și care trăiesc pe aceste meleaguri. Așa cum ei menționează, „*au îndrăznit să prezinte lumea care i-a acoperit*”, conștienți fiind că „*toate calitățile și defectele lor se răsfrâng în paginile acestei cărți*”.

¹ Profesor la Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika”, Comănești, județul Bacău.

Relatările retrospective sunt scrise într-un ton jovial, începând de la jocurile năstrușnice din copilărie, urmând anii de școală, armata, studenția și viața de adult. Tonul este unul nostalgic la ambii autori și din rândurile scrise răzbat aprecierea, respectul și dragostea profundă pentru familie și, în special, pentru mama care ocupă un loc aparte în sufletul lor.

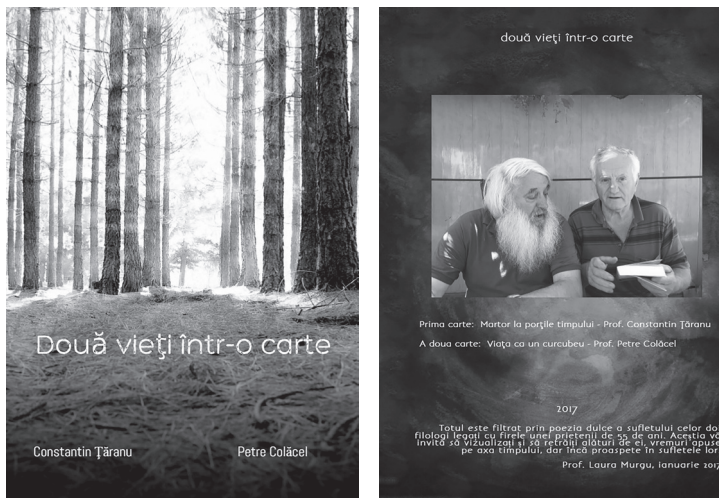

Foto: Coperta I a cărții (stânga) și coperta a IV-a (dreapta) cu imaginea celor doi autori

Regăsim stilul tradițional de povestire care se apropie de stilul literar al confesiunii. Simțim constant sentimentul timpului, al scurgerii sale ireversibile, simțim regretul pentru tot ce s-a pierdut și, nu în ultimul rând, farmecul retrăirii din amintiri.

Găsim detaliile unei lumi cu oameni simpli, dar cu valori morale, care s-au străduit din răspuțeri să asigure copiilor un trai mai bun.

În prima parte a cărții, dl. Țăranu Constantin ne sensibilizează prin povestea înduioșătoare a copilăriei sale care a stat sub semnul „copilului din flori”. El astfel „aduce un omagiu familiei adoptive care, în anii de cumplită foamete din 46/47, și-a luat răspunderea sufletească și materială de a adopta doi copii”. Acest început de viață a lăsat urme adânci în sufletul copilului de atunci și adolescentului de mai târziu.

Firul amintirilor continuă cu anii de școală, cu cei de liceu mai întâi la Bacău, în 1959: „Eram pentru prima dată într-un oraș mai mare [...]: străzi lungi, majoritatea pietruite, doar jumătate din centru era cu asfalt. Zeci și zeci

de birje făceau curse de la gară la piață și pe unde mai prindeau comenzi. Cea mai vie impresie mi-a lăsat-o reclama cu neon albastru „Magazinul Universal Bacău” și cu roșu „Teatrul de Stat”. Nu erau blocuri. Se construia atunci hotelul Bistrița, se ridicase parterul. Pe o vitrină imensă, văruiță era scrijelită o caricatură cu Ozon și reclama Dinamo-Bacau-Rapid București. În jur, dughene, ca la Moinești, în mijlocul cărora trona Palatul Administrației. Plăcute erau străzile de la Gara CFR la Autogară și de la Autogară spre podul ce traversa Bistrița. Erau pavate cu piatră cubică și dotate cu lămpi electrice aliniate armonios pe un cablu solid. [...]

Pentru prima dată m-am simțit și umilit, dar și răsfățat, credeam că-s în stațiune de odihnă”. Urmează întoarcerea la Comănești, la Școala Medie, care funcționa în „Palatul Ghika”, apoi anii de studenție din Iași, cu multe probleme legate de securitate și fostul regim comunist, apoi armata și primii ani în serviciu – 10 ani de învățământ special la Centrul de Reeducare din Târgu-Ocna. Dl. prof. Țăranu demonstrează prin evenimentele istorice că generația născută după '45 a fost supusă celor mai mari încercări și experiențe sociale. Firul povestirii se încheie cu problemele pe care le-a avut din 1977 până în 1990 când, în final, s-a titularizat la liceul din Comănești, de unde a și ieșit la pensie.

Stilul domnului profesor este unul abrupt, concis, adaptat exprimării faptelor și plin de umor coroziv. Este visător într-un mod neașteptat iar din paginile scrise reiese o răzvrătire tinerească. Crescut în credință și cu valorile pentru familie și pentru comunitate, a devenit un profesor respectat care a muncit din greu ca să răzbată prin propriile forțe.

Partea a doua, scrisă de dl. profesor Colăcel Petre este lirică, poetică, suavă. Firul amintirilor ne poartă de la povestea de dragoste a părinților, la copilăria zburdalnică și așa cum spune autorul: „Am avut o copilărie fericită. Cam săracă, uneori desculță, vara, dar plină de minunile vârstei.” Aflăm despre casa părintească, despre „prispa aceea (sau, mă rog, asta, că încă mai există) mi-a luminat toată copilăria”, mărturisind tandru și melancolic ca: „Dacă am insistat, poate, cu paginile descriptive este pentru că acest spațiu natural și uman a determinat decisiv devenirea mea temperamentală, morală, spirituală și, de ce nu, poate se va vedea mai încolo, și intelectuală.” Urmează copilăria, anii de școală cu plăcerea cititului: „Școala din sat, cu patru clase elementare, era o construcție robustă [...], cu două săli spațioase [...] exista însă acolo un dulap cu câteva rafturi interesante cu cărți (bibliotecă?); îl țin minte, pentru că acela a reprezentat

izvorul *patimii mele pentru citit*”; după liceu urmează prima hotărâre: „După îndelungi ezitări și nopți de zbucium, m-am hotărât: voi da la teatru! Nu i-am mai consultat pe-ai mei – și rău am făcut! –, devenisem major, ce naiba!” prima dezamăgire când pică examenul la Academia de Teatru, dar intră la Institutul de Pedagogie din Bacău, prima iubire, [...] „evitam s-o privesc în ochi, mi-era o teamă cumplită să nu-ntâlnesc în privirile ei lacrima mirării.

Pentru mine, ghemul primei iubiri se deșirase nedrept de repede.

Cea dintâi dragoste, aceea care nu se uită niciodată...”

Urmează repartiția de la universitate (între timp face facultatea la fără frecvență în București) și primii ani grei de învățământ de pe Apa Asău. Firul povestirii ajunge la anii când a lucrat la Căminul Cultural din Asău timp de 6 ani, problemele organizatorice, apoi prezentator pe scena de la Clubul din Comănești unde colaborează cu regretatul Nicolae Prigoană și din 1983 activează ca profesor la liceul din Comănești. Evenimentele, deși episodice și în salturi, sunt ca niște bibelouri fragile, așezate cu drag pe rafturile amintirilor.

Stilul domnului profesor este unul expresiv, plin de descrieri melancolice, de voluptăți verbale și imagistice care curg lin sub imperiul autenticității. Sunt multe trimiteri la Caragiale, Creangă, Proust, Arghezi, care fac deliciul oricărui cititor și care împodobesc aceste pagini cu melancolia anilor trecuți.

Ce îi unește, ce îi apropie pe cei doi?

Este aburul amintirilor, uneori euforic, uneori cicatrizant, respectul pentru familie, pentru tradiții și încrederea în oameni. Cartea abundă de povestiri uneori comice, uneori presărate cu ironii dar și dezamăgiri și ne poartă de la năzbâtiile copilăriei la primele tresăriri din dragoste și apoi la greutățile vieții omului matur.

Deși ironizează și critică perioada comunistă, citez: „... mi-am trăit copilăria, adolescența și o parte din tinerețe sub umbrela unui sistem fals de valori. Îndoctrinat în perioada cel mai ușor supusă credulității am acceptat cu grele frământări faptul că am umblat atâta timp sub semnul minciunii în care am crezut cu toată naivitatea vârstei. (Nu mai știu unde am citit că Labiș încheia una dintre scrisorile trimise mamei sale semnând cu mândrie: „Nicolae Labiș, utemist”; și el crezuse, săracul, „în miezul unui ev aprins”.)

Am parcurs deci un dureros proces de reaşezare axiologică, până să recunosc adevărul de mult cunoscut, indecent exprimat, că politica este o prostituată

de lux. La marginea lexicului, asta se spune altfel...”, încheie citatul, autorii o acceptă în final ca parte integrantă a traseului lor prin viață.

Totul este filtrat prin poezia dulce a sufletului celor doi filologi legați prin firele unei prietenii de 55 de ani. Aceștia vă invită să vizualizați și să re trăiți alături de ei, vremuri apuse pe axa timpului, dar încă proaspete în sufletele lor.